

Sygn. akt III AUa 227/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) Del. SSO Barbara Konieczna
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2016 r. w Szczecinie

sprawy B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 stycznia 2016 r. sygn. akt VI U 367/15

oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak del. SSO Barbara Konieczna

Sygn. akt III AUa 227/16

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 13 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., w odpowiedzi na wniosek B. K. z 9 marca 2015 r., odmówił ubezpieczonej prawa do ponownego przeliczenia emerytury na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej. Organ rentowy wskazał, że po osiągnięciu wieku emerytalnego na wniosek ubezpieczonej decyzją z dnia 13 czerwca 2012 r. została ubezpieczonej przyznana emerytura obliczona na podstawie art. 25 ustawy emerytalnej, tj. przy przyjęciu jako podstawy emerytury kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwot środków zaewidencjonowanych na subkoncie. Dodatkowo organ rentowy wskazał, że ubezpieczona jest osobą urodzoną po 01 stycznia 1949 r.

W odwołaniu z dnia 20 kwietnia 2015 r. ubezpieczona domagała się zmiany decyzji z dnia 19 marca 2015 r., przez ponowne przeliczenie emerytury z zastosowaniem nowej kwoty bazowej, tj. zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. podnosząc, iż po przejściu na wcześniejszą emeryturę podlegała ubezpieczeniu społecznemu przez ponad 30 miesięcy, a zatem do obliczenia części socjalnej świadczenia powinna zostać przyjęta aktualnie obowiązująca kwota bazowa w wysokości 3308,33 zł (zgodnie z wnioskiem z 6.03.2015 r.). Ubezpieczona wskazała, że w jej ocenie organ rentowy powinien dokonać wyliczenia świadczenia na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej, a nie na podstawie art. 26 tejże ustawy. Ubezpieczona wskazała w tym zakresie, że w 2008 r. przyznano jej prawo do emerytury według starego systemu emerytalnego tj. na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. W ocenie ubezpieczonej, osoby, które po przyznaniu emerytury według starego systemu emerytalnego (art. 46), złożą wnioski o przeliczenie świadczenia w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, mają prawo do przeliczenia świadczenia również według starych zasad.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że w decyzji dnia 19.03.2015 r. dokonano prawidłowego przeliczenia emerytury przyznanej ubezpieczonej w wieku powszechnym na podstawie art. 25-26 ustawy emerytalnej. Jednocześnie wskazał, że rozstrzygnięcie o odmowie przeliczenia emerytury zgodnie z wnioskiem ubezpieczonej z 9.03.2015 r. zostało zawarte w piśmie ZUS z dnia 13.04.2015 r. Organ rentowy zaakcentował, że pismo to zawiera wszystkie elementy niezbędne do uznania go za decyzję. Organ rentowy dalej wyjaśnił, że odmówił ubezpieczonej przeliczenia świadczenia na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej, gdyż obliczenie emerytury na tej podstawie dotyczy osób urodzonych przed 1.01.1949 r., spełniającym przesłanki do przyznania emerytury na podstawie innego przepisu niż ten, na podstawie którego uzyskały prawo do emerytury po raz pierwszy. Jednocześnie zaakcentował, że możliwość takiego wyliczenia emerytury dotyczy tylko emerytur obliczanych na starych zasadach tj. przy uwzględnieniu części socjalnej oraz części tzw. stażowej, oraz emerytur ustalanych w myśl mieszanego sposobu, a nie emerytur obliczanych w myśl nowych zasad tj. przy przyjęciu jako podstawy emerytury kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwot środków zaewidencjonowanych na subkoncie. Tymczasem ubezpieczona jest osobą urodzoną po 1.01.1949 r., nadto ma emeryturę powszechną przyznaną decyzją z 13.06.2012 r., której wysokość została ustalona według nowych zasad i uwzględnia ona kwotę składek uzyskanych w okresie kontynuowania zatrudnienia.

W piśmie procesowym z dnia 15 czerwca 2015 r. ubezpieczona podtrzymała swoje odwołanie wskazując, że emerytura przyznana jej w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, w sytuacji gdy była uprawniona do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia. W związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego powinno nastąpić jedynie ustalenie na nowo podstawy wymiaru świadczenia. Nadto dodała, że domaga się przyznania prawa do emerytury na „starych zasadach”, a nie „nowych”, do czego zresztą nie ma prawa – w związku z brzmieniem art. 183 ww. ustawy

Na rozprawie w dniu 22 października 2015 r. ubezpieczona cofnęła odwołanie od decyzji z dnia 19.03.2015 r., na co pełnomocnik ZUS wyraził zgodę.

Postanowieniem z dnia 22 października 2015 r. Sąd umorzył postępowanie w sprawie w zakresie odwołania od decyzji z dnia 19 marca 2015 r.

Wyrokiem z 7 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej B. K. prawo do ustalenia wysokości emerytury stosownie do treści art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku (tj. Dz.U. 2015.748 ze zm.) zgodnie z wnioskiem z dnia 6 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy wydał rozstrzygnięcie w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny i rozważania prawne.

B. K. urodziła się (...) W dniu 13 października 2008 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym wnioski o emeryturę. Wskazała, że jest członkiem OFE, jednocześnie złożyła wnioski o wykreślenie jej z rejestru członków otwartych

funduszy emerytalnych i przekazanie do budżetu państwa środków zgromadzonych na jej rachunku w OFE. Nadto wskazała, że pozostaje w zatrudnieniu (od 1 grudnia 1995 r.) w Banku (...) S.A. na podstawie umowy o pracę. Decyzją z dnia 21 listopada 2008 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę (w wieku obniżonym) od miesiąca złożenia wniosku, tj. od 1 października 2008 r. Emeryturę przyznano w kwocie 1980,95 zł. Podstawę wymiaru emerytury ustalono zgodnie z art. 15-17, zaś wysokość świadczenia na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2007 r., WWPW wyniósł 155,59 %. Podstawa wymiaru obliczona poprzez pomnożenie wppw przez kwotę bazową (2275,37 zł) wyniosła 3540,25 zł. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 30 lat i 5 miesięcy okresów składkowych oraz 1 rok i 5 miesięcy okresów nieskładkowych. Wypłatę emerytury zawieszono z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczoną zatrudnienia. Emeryturę w wieku obniżonym przyznano ubezpieczonej na podstawie art. 29 w zw. z art. 46 ustawy emerytalnej.

Sąd I instancji ustalił, że decyzją z dnia 24 września 2009 r. organ rentowy dokonał przeliczenia emerytury od dnia 1.10.2009 r. przy uwzględnieniu prawidłowego stażu ubezpieczeniowego tj. 33 lat i 5 miesięcy okresów składkowych oraz 1 roku i 5 miesięcy okresów nieskładkowych. Wysokość świadczenia wyniosła 2119,02 zł, po waloryzacji od 1.03.2009 r. 2248,28 zł. Wypłatę emerytury wznowiono (na wniosek ubezpieczonej) od dnia 1 stycznia 2009 r.

Po uzyskaniu przedmiotowego świadczenia ubezpieczona przepracowała łącznie ponad 30 miesięcy. Ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie w Banku (...) SA, łącznie do 30 września 2011 r. (zatrudnienie nieprzerwanie od 1.12.1995 r.). W okresie zatrudnienia ubezpieczona składała w organie rentowym wnioski (z 25.09.2009 r., z 5.02.2010 r., z 16.04.2010 r., z 22.02.2011 r., z 20.07.2011 r.) o przeliczenie dotychczas przyznanej emerytury z uwzględnieniem okresu dodatkowego zatrudnienia. Kolejnymi decyzjami (z 13.11.2009 r., z 30.04.2010 r., z 11.03.2011 r., z 12.09.2011 r.), organ rentowy przeliczał ubezpieczonej emeryturę, stopniowo uwzględniając przy obliczaniu wysokości tego świadczenia dodatkowy okres zatrudnienia.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 4 października 2011 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym kolejny wniosek o uwzględnienie dodatkowego stażu pracy wskazując, że dotychczasowe zatrudnienie ustало z dniem 30 września 2011 r. Decyzją z 17.10.2011 r. organ rentowy dokonał ponownego ustalenia i wznowienia wypłaty emerytury od 1.10.2011 r. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę wymiaru: wppw 155,59 % Podstawa wymiaru obliczona poprzez pomnożenie wppw przez kwotę bazową obowiązującą na 28.02.2009 r. (2275,37 zł) wyniosła 3540,25 zł (po waloryzacji od 1.03.2011 r. – 4051,57 zł). Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 38 lat i 5 miesięcy okresów składkowych oraz 1 rok i 6 miesięcy okresów nieskładkowych. Świadczenie po waloryzacji od 1.10.2011 r. wyniosło 2585,50 zł.

Sąd Okręgowy ustalił także, że w dniu 25 maja 2011 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym wniosek o przeliczenie emerytury, wskazując, że od dnia jej przyznania tj. od 1.10.2008 r. przepracowała 30 miesięcy. Decyzją z dnia 30 czerwca 2011 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury, wskazując, że ubezpieczonej jako osobie urodzonej po dniu 31.12.1948 r. nie przysługuje prawo do obliczenia wysokości świadczenia z zastosowaniem art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej. Wskazano, że w dniu 18.03.2012 r. ubezpieczona spełni warunki do przyznania emerytury z zastosowaniem art. 24 ustawy, której podstawę zgodnie z art. 25 stanowić będzie kwota zwaloryzowanych składek na ubezpieczenia emerytalne oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego i o taką emeryturę ubezpieczona może złożyć wniosek. W aktach rentowych brak jest dowodu doręczenia decyzji ubezpieczonej.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji wynika także, że w dniu 28 lutego 2012r. B. K. złożyła w organie rentowym wniosek o emeryturę, wskazując, że wnosi o przyjęcie na podstawie przedłożonych dokumentów do ustalenia podstawy wymiaru emerytury najkorzystniejszego wariantu. Decyzją z dnia 13 czerwca 2012 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej od dnia 18.03.2012 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego emeryturę wyliczoną zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji (175557,82 zł) oraz kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego (298524,59 zł). Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia

dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę (251,50 miesięcy). Wyliczona emerytura wyniosła 1885,02 zł. Organ rentowy wskazał, że emerytura wyliczona zgodnie z art. 26 jest niższa od dotychczas wypłacanej emerytury, wobec czego nadal będzie płacona emerytura o symbolu E w stałym terminie płatności do 6 dnia każdego miesiąca. Wskazano, że od 1.06.2012 r. nowy identyfikator świadczenia to (...).

Decyzją z dnia 19 marca 2015 r. organ rentowy z urzędu – w związku z korektą wysokości kapitału początkowego (równie z urzędu) - dokonał przeliczenia emerytury od dnia 28.03.2012 r. Wysokość emerytury wyniosła 2049,70 zł (po waloryzacji od 1.05.2015 r. – 2843,06 zł. Organ rentowy wskazał, że emerytura wyliczona zgodnie z art. 26 jest niższa od dotychczas wypłacanej emerytury, wobec czego nadal będzie płacona emerytura o symbolu E w stałym terminie płatności do 6 dnia każdego miesiąca.

Sąd Okręgowy ustalając stan faktyczny miał również na uwadze, że ubezpieczona w dniu 9 marca 2015 r. złożyła w organie rentowym pismo, że dotychczas nie występowała o przeliczenie emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (60 lat) w dniu 18.03.2012 r. Wnosi o przeliczenie emerytury na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej. Wskazała, że prawo do emerytury na starych zasadach nabyła przed 31.12.2008 r., nie należy do OFE, od dnia przyznania emerytury decyzją z dnia 21.11.2008 r. przepracowała ponad 30 miesięcy. Wniosła o przeliczenie świadczenia z datą złożenia wniosku. Zakład Ubezpieczeń Społecznych pismem z dnia 13 kwietnia 2015 r. poinformował ją, że po osiągnięciu wieku emerytalnego na wniosek ubezpieczonej decyzją z dnia 13.06.2012 r. została jej przyznana emerytura obliczona na podstawie art. 25 ustawy emerytalnej. Dodatkowo organ rentowy wskazał, że ubezpieczona jest osobą urodzoną po 01.01.1949 r. W konsekwencji brak jest podstaw do przeliczenia świadczenia na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej. Organ rentowy wskazał, że pismo to należy traktować jako decyzję administracyjną.

Sąd Okręgowy odwołanie ubezpieczonej uznał za uzasadnione. W sprawie przedmiot sporu sprowadzał się do dokonania oceny, czy ubezpieczona - urodzona po 31 grudnia 1948 r. – uprawniona i pobierająca emeryturę wcześniejszą przyznaną na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej, ma prawo do obliczenia emerytury według zasad przewidzianych w art. 53 ust. 4, tj. przy przyjęciu nowej kwoty bazowej do obliczenia części socjalnej.

Zdaniem Sądu I instancji brak było podstaw do automatycznego przyjęcia, jak twierdzi organ rentowy, że skoro ubezpieczona urodziła się pod dniem 31 grudnia 1948 r., to nie mogła domagać się przeliczenia emerytury na zasadach dotyczących osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. Istotnym bowiem było to, że od dnia 1 października 2008 r. ubezpieczona ma przyznaną emeryturę na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności zwrócił uwagę, że przepis art. 53 zamieszczony jest w rozdziale 4, zatytułowanym „Ustalanie wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-50e”. Niewątpliwie emerytura, o której mowa w art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej, jaką aktualnie pobiera ubezpieczona, mieści się w tym przedziale. Również w doktrynie podkreśla się, że przepisy art. 53 ustalającego taką formułę wymiaru emerytury mają zastosowanie nie tylko do ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 roku, ale również do ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 roku, którzy do dnia 31 grudnia 2008 roku spełnili warunki nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, do wcześniejszej emerytury (tak I. Jędrasik – Jankowska, K. Jankowska, w: Prawo do emerytury. Komentarz do ustaw wraz z orzecnictwem. Komentarz do dz. II, Roz. 4, art. 53 wyd. Lexis Nexis). Sąd I instancji wskazał, że nie widzi żadnego racjonalnego uzasadnienia, dla którego powyższy przepis miałby znaleźć zastosowanie jedynie w przypadku ubezpieczonych urodzonych przed datą 1 stycznia 1949 roku, albowiem nie wynika to z żadnego przepisu ustawy emerytalnej, a w szczególności z tytułu rozdziału 4 działu II tej ustawy.

Sąd I instancji zwrócił uwagę, że w analizowanym przypadku ubezpieczona nie domagała się przyznania nowego świadczenia, ale przeliczenia emerytury w związku z ukończeniem 60 roku życia i przepracowania ponad 30 miesięcy w ramach stosunku pracy od czasu przyznania jej wcześniejszej emerytury tj. od 1 października 2008 r. W ocenie Sądu meriti emerytura, o którą wystąpiła wnioskodawczyni nie stanowi nowego świadczenia, którego wysokość ustala się według reguł dotyczących przyznawania emerytury po raz pierwszy. Potwierdzenie to znajduje w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006 r. sygn. akt I UZP 3/06 (OSNP 2007/1-2/22) wskazującej, że prawo do emerytury

wcześniejszej nie wygasa, a w art. 21 ust.2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest mowa o emeryturze dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, z czego wynika, że w zakresie tego samego świadczenia – emerytury – w związku ze spełnieniem warunku osiągnięcia wieku emerytalnego następuje jedynie ustalenie na nowo podstawy wymiaru.

Sąd Okręgowy miał na uwadze także, że emerytura przyznawana na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej obliczana jest według zasady określonej w art. 53 ustawy emerytalnej jako procent kwoty bazowej oraz okresów składkowych i nieskładkowych wyliczony według wskaźników wskazanych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3, z uwzględnieniem art. 55. W związku z powyższym należy przyjąć, że osoby, które po przyznaniu emerytury według starego systemu emerytalnego, tj. według zasad z art. 46 ustawy, złożą wnioski o przeliczenie świadczenia w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego i kontynuowaniem ubezpieczenia, mają prawo do przeliczenia świadczenia również według starych zasad.

Sąd I instancji powołał się także na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 10 września 2009 r., I UZP 6/09, wedle którego zmiana art. 53 od 1 lipca 2004 r. poprzez dodanie przepisów ust. 3-5 wywołała wątpliwość, czy emeryt mający ustalone prawo do wcześniejszej emerytury i który podlegał co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu ma prawo do obliczenia obu części później ustalonej emerytury (powszechnej) według aktualnej kwoty bazowej, czy jedynie do obliczenia jej części socjalnej. Sąd Najwyższy wyjaśnił że, emerytura składa się z części socjalnej (art. 53 ust. 1 pkt 1) oraz z części stażowej, zależnej od podstawy jej wymiaru (art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3). Obie części zależą od kwoty bazowej, część socjalna bezpośrednio jako 24% kwoty bazowej, a podstawa wymiaru pośrednio, gdyż w pierwszej wylicza się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru i mnoży się go przez kwotę bazową (art. 15). Algorytm zawarty w art. 53 ma zastosowanie do obliczenia emerytury wcześniejszej oraz do emerytury później ustalonej w związku z uzyskaniem „zwykłego” wieku emerytalnego. Przy ustalaniu pierwszej emerytury ta sama kwota bazowa przyjmowana jest do części socjalnej i do podstawy wymiaru. Taka tożsamość kwoty bazowej nie musi się powtórzyć przy ustalaniu nowej emerytury, gdy po ustaleniu wcześniejszej emerytury ubezpieczony podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Art. 53 ust. 3 i ust. 4 ustawy emerytalnej odnoszą się zatem do sytuacji szczególnej, która została unormowana w art. 21 ustawy emerytalnej, tzn. dotyczą obliczania wysokości emerytury, której podstawę wymiaru stanowi m.in. podstawa wymiaru emerytury, do której wcześniej ubezpieczona miała ustalone prawo (w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury). Wówczas zasady obliczania świadczenia ulegają istotnej zmianie. Jeśli zatem wnioskodawca pobierał wcześniejszą emeryturę, to podstawa wymiaru emerytury nabywanej po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego obliczana jest zgodnie z jej art. 21 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 21 ust. 1 pkt 1. To z kolei prowadzi do wniosku, że art. 53 ust. 3 i 4 dotyczą wyłącznie zasad obliczania tzw. części socjalnej. Również sformułowanie, że „emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru” prowadzi do podobnego wniosku. W części stażowej czynności rachunkowych się bowiem nie dokonuje, albowiem tę stanowią odpowiednie do posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych procenty zwaloryzowanej podstawy wymiaru wcześniejszej emerytury.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że emerytura nabywana po osiągnięciu wieku powszechnego przez osobę pobierającą wcześniejszą emeryturę może być więc różnicowana wyłącznie w tzw. części socjalnej ze względu na fakt podlegania ubezpieczeniom przez co najmniej 30 miesięcy po nabyciu prawa do pierwotnego świadczenia, co potwierdził Sąd Najwyższy uchwałą I UZP 6/09, zgodnie z którą kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej trzydziści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury.

Zdaniem Sądu I instancji nie można zatem wykluczyć uprawnień ubezpieczonej do przeliczenia wcześniejszej emerytury w chwili osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Przeliczenie to będzie możliwe w oparciu o art. 53 ust. 4 w zw. z art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej.

Nadto Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że struktura ustawy jednoznacznie wskazuje na to, że zamiarem ustawodawcy było ewolucyjne kształtowanie emerytur, z uwzględnieniem m.in. praw nabytych. Jako kryterium podziału ubezpieczonych na objętych dotychczasowym lub nowym systemem emerytalnym przyjęto datę urodzenia. Ustawodawca wprowadził trzy odrębne reżimy prawne dla poszczególnych grup wiekowych ubezpieczonych, co miało umożliwić wprowadzenie całkowicie odmiennego systemu emerytalno-rentowego w sposób możliwie najmniej uciążliwy dla ubezpieczonych. Osobom, które osiągnęły wiek emerytalny w latach 2009-2013, przysługuje tzw. emerytura mieszana, której obliczenie następuje w części na podstawie art. 53, a w części na podstawie art. 26 ustawy, o ile osoby te nie przystąpią do OFE. Sam przepis art. 183 nie obejmuje natomiast ubezpieczonych, którzy pobierali już emeryturę na podstawie art. 46 lub 50 ustawy. Skoro zatem przepis art. 183 wyłącza z zakresu swego obowiązywania osoby pobierające wcześniejszą emeryturę na podstawie starych zasad z mocy art. 46 lub 50, tym bardziej należy uznać za słuszną argumentację, że osobom tym nie będzie obliczana emerytura według nowych zasad.

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczyni, z uwagi na podleganie przez ponad 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu po nabyciu uprawnień do świadczenia emerytalnego na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej, jest uprawniona do obliczenia części socjalnej emerytury przy zastosowaniu aktualnej kwoty bazowej, zgodnie ze złożonym wnioskiem w dniu 9 marca 2015 r. Takie stanowisko na bazie przedstawionych powyżej rozważań zajęł również Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 9 sierpnia 2012 r. sygn. akt III AUa 699/12 oraz w wyroku z dnia 30 września 2014 r. sygn. akt III AUa 629/14.

Sąd I instancji zaznaczył, że w orzecznictwie wyrażone zostało również stanowisko odmienne, iż przepisy art. 53 ust. 3 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie mają zastosowania do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które przeszły na emeryturę na podstawie art. 46 tej ustawy. Taki pogląd wynika m.in. z wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18.12.2012 r., sygn. akt: III AUa 566/12, Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18.06.2013 r. Sygn. akt III AUa 1621/12). Zdaniem Sądu Okręgowego w orzeczeniach tych nie przedstawiono żadnych racjonalnych argumentów przemawiających na korzyść wyrażonego w nich poglądu. Sądy nie odniosły się w żaden sposób do kwestii umieszczenia przepisu art. 53 w rozdziale dotyczącym ustalania wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-50e ustawy emerytalnej i nie pokusiły się o głębszą analizę tego zagadnienia. Sądy prezentując omawiane stanowisko ograniczyły się wyłącznie do przytoczenia treści przepisów, nie wyjaśniając ani przesłanek, ani motywów swoich rozstrzygnięć.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się organ rentowy, który w apelacji zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej polegające na przyjęciu, że osoby urodzone po 1.01.1949 r. i mające ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 w zw. z art. 29 ustawy emerytalnej, które przepracowały następnie co najmniej 30 miesięcy, mają prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego do ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej, czyli według tzw. starych zasad, podczas gdy prawidłowa interpretacja przepisów prowadzi do wniosku przeciwnego, a mianowicie że mają one prawo do ustalenia emerytury na podstawie art. 24 – 26 ustawy, czyli na podstawie tzw. nowych zasad.

Mając to na uwadze organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał między innymi, że zastosowanie względem ubezpieczonej „starych” zasad, między innymi art. 53 ustawy, stanowiło wyjątek od reguły i dotyczyło wyłącznie wcześniejszej emerytury. Do ubezpieczonej, mającej przyznane prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 29, nie ma zastosowania przepis art. 183, co znalazło potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 18 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa 1621/12, Lex 1335634. W ocenie organu rentowego brak jest podstaw do ustalenia wysokości świadczenia ubezpieczonej w oparciu o art. 53 ust. 4 ustawy, gdyż jako osoba urodzona w (...) r.

podlega przepisom art. 24 i 26 ustawy. Nie może zatem ubezpieczona na dotychczasowych zasadach mieć przyznanej emerytury z osiągnięciem wieku powszechnego, gdyż nie mieści się w grupie wiekowej, której to uprawnienie przysługuje. Powyższe nie stoi w sprzeczności ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w powoływanej przez Sąd orzekającej uchwale z 10 września 2009 r., sygn. akt I UZP 6/09, jednakże dotyczą one wyłącznie urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., którzy ubiegają się o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, a zatem zapatrywania Sądu Najwyższego wyrażone w tejże uchwale nie mają zastosowania w przedmiotowej sprawie. Potwierdza to również wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa 648/12 Lex nr 1319285.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczona wniosła o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził wnikliwe postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Odwoławczy podzielił te ustalenia i rozważania prawne, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 5.11.1998. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24 poz. 776, z 22.02.2010 I UK 233/09, Lex nr 585720).

W niniejszej sprawie nie były kwestionowane ustalenia faktyczne. Spornym pozostawało to, czy ubezpieczona urodzona po dniu 31 grudnia 1948 r., która pobierała wcześniejszą emeryturę, ma prawo do przeliczenia emerytury według zasad przewidzianych w art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej.

Ubezpieczona od dnia 1 października 2008 r. miała przyznaną emeryturę na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej. Nie ulega wątpliwości także, że po nabyciu uprawnień emerytalnych ubezpieczona przez ponad 30 miesięcy podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia.

Organ rentowy w toku procesu wskazywał, że przeliczenie emerytury, o które wnioskuje ubezpieczona nie jest możliwe, bowiem emerytura wnioskodawczyni stanowi nowe świadczenie, które powinno zostać ustalone w uwzględnieniu reguł dotyczących określenia wysokości emerytury przyznawanej po raz pierwszy, tj. na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Nadto organ rentowy wskazywał, że ubezpieczona nie może domagać się przeliczenia emerytury w sposób wskazywany we wniosku, bowiem jest osobą urodzoną po 31 grudnia 1948 r., w związku z czym brak jest podstaw do ustalenia wysokości świadczenia ubezpieczonej w oparciu o art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej.

Stanowisko organu rentowego nie zasługiwało na uwzględnienie. Przede wszystkim ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie posługuje się pojęciem nowej emerytury czy też pojęciem nowego świadczenia. W art. 21 ust. 2 pkt 1 jest mowa o emeryturze dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, z czego wynika, że w zakresie tego samego świadczenia – emerytury – w związku ze spełnieniem warunku osiągnięcia wieku emerytalnego następuje jedynie ustalenie na nowo podstawy wymiaru (por. wyrok Sądu Apelacyjnego z 16 kwietnia 2013, sygn. akt III AUa 236/13, Legalis nr 1505001).

Ubezpieczona po spełnieniu wymaganych warunków, o których mowa w art. 46 ustawy emerytalnej, miała przyznane prawo do emerytury na podstawie tego przepisu, jako osoba urodzona po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r. Zatem emerytura przyznana wnioskodawczyni po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego w sytuacji, gdy była ona uprawniona do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia, które w związku z tym powinno zostać ustalone z uwzględnieniem reguł dotyczących określenia wysokości emerytury przyznawanej po raz pierwszy, jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy, powołując się na stanowisko zawarte w uchwale Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2006 r., I UZP 3/06 (OSNP 2007/1-2/22).

W ocenie Sądu Odwoławczego osoby, które po przyznaniu świadczenia emerytalnego wedle tzw. „starych zasad”, czyli tak jak w przypadku ubezpieczonej zgodnie z art. 46 ustawy emerytalnej, złożą wnioski o przeliczenie świadczenia w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego i kontynuowaniem ubezpieczenia, mają prawo do przeliczenia świadczenia również według tych zasad.

Jednocześnie brak jest podstaw do zastosowania w stosunku do ubezpieczonej przeliczenia emerytury na podstawie art. 183 ustawy emerytalnej, tak jak wskazywał organ rentowy. Przepis ten bowiem nie obejmuje ubezpieczonych, którzy pobierali już emeryturę na podstawie art. 46 lub 50 ustawy. Tym bardziej osobom tym nie będzie obliczana emerytura według nowych zasad z art. 26 ustawy emerytalnej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 9 sierpnia 2012 r., sygn. akt III AUa 699/12, Lex nr 1220398, z 30 września 2014 r., sygn. akt III AUa 629/14, Lex nr 2000434).

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny uznał, że ubezpieczona B. K., z uwagi na podleganie przez ponad 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu po nabyciu uprawnień do świadczenia emerytalnego jest uprawniona do obliczenia części socjalnej emerytury przy zastosowaniu aktualnej kwoty bazowej.

Tak argumentując, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację płatnika jako niezasadną.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak del. SSO Barbara Konieczna